

Krisz-tus engedelmes volt ér - tünk mind

a ha lá - lig.

A pap mélyebb hangon, prózában hozzáteszi: ÉSPEDIG A KERESZTNEK HALÁLÁIG!

Vagy latinul:

Christus factus est pro no - bis o-be - di -ens us -que

ad mor-tem.

A pap mélyebb hangon, prózában hozzáteszi: MORTEM AUTEM CRUCIS.

A szólisták is letérdelnek (gyertyákat, ha eddig égtek volna, eloltják). Egy-két perces néma elmélkedő imádság. Az officiáns könyvére ütve jelt ad, mire a ministránsok menetben előhozzák a gyertyát. Az officiánshoz viszik, ott letérdelnek és világítanak a könyörgés olvasásához. Az officiáns felállva, köszöntés és felszólítás nélkül olvassa a Könyörgést:

Tekints le, kérünk, Urunk, háznak népére, melyért a mi Urunk, Jézus Krisztus nem habozott magát az ártóknak kezébe adni, s a keresztnek kínzóeszközét magára venni. (Magában folytatja:)

Ki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

A ministránsok visszahelyezik a gyertyát a triangulum csúcsára. A pap és a kísérete az oltárhoz megy, s tiszteletadás után csendben kivonulnak.

NAGYCSÜTÖRTÖKI LAMENTÁCIÓ

Virrasztó zsolozsma

E zsolozsmát szerdán este (éjszaka) vagy csütörtök hajnalban (reggel) imádkozzuk. A zsolnártban az egész világ búneiért szenvedő Krisztus beszél; a lamentációban Jeremiás próféta Jeruzsálem városának pusztulását siratja, s az Egyház benne az eredeti bűnben elesett emberiség képét látja. A három olvasmány után - „Pro laudibus” a hajnali imádság lerövidített formájaként - a bűnbánati zsolnárt és a megváltást megjövendölő Hálaéneket imádkozzuk, majd a zsolozsma végén ősi magyar szertartással drámai litániában fohászokodik az Egyház a kereszten függő Üdvözítőhöz.

BEVONULÁS

Az officiáns vörös palástot ölt, az előénekesek (korátorok) és olvasók albában, a ministránsok karingben. Valamennyien csendben az oltárhoz vonulnak, előtte tiszteletet adnak, majd a korátorok elkészített helyükhöz, a pap kíséretével a székekhez, a ministránsok a triangulumhoz mennek.

ZSOLTÁROZÁS

Az antifónát a korátorok kezdik, közösen folytatjuk (vagy: a korátorok végigéneklék, s közösen megismételjük). A zsolnártokat versenként váltakozva éneklék a korátorok és a közösség. Az antifónát minden zsolnártárs végén megismételjük, eközben a ministránsok a triangulumon jobbról- balról szimmetrikusan kioltanak egy - egy gyertyát (a zsolnártok végéig összesen hatot)

A há-za-dért va- ló buz-gó- ság megemésztett en-gem, s gyalázó- id-nak

át-ka-i rám hul-lot-tak U-ram. (1. t.) † *

68. Zsoltár

A zsolnárt lelki rajzát a Nagycsütörtök fényében kell megértenünk. Krisztus a bűnös emberiség nevében beszél és szenved, mert mindenki bűnét viseli.

I.

Szabadíts meg engem, /Isten, * mert a torkomig hatoltak a vizek.

Belesüllyedtem a mélységes /sárba, * és nem találok szilárd /helyet.

A tenger mélységére /jutottam, * és az áradat elborított /engem.

Elfáradtam a kiáltásban és berekedt a /torkom, * megfogyatkoztak szemeim, míg az Úr után ese/dezem.

Többen vannak mint a hajszálak /fejemen, * azok, akik ok nélkül gyűlölnék /engem.

Megerősödtek az én ellenségeim, akik hamisan üldöztek /engem, * meg kell fizetnem azért, amit nem vé/tettem.

Isten, az én esztelenségemet te /ismered, * és nincsenek előtted rejtve /vétkeim.

Ne kelljen pirulniuk miattam azoknak, akik téged /várnak, * Uram, seregeknek /Ura!

És meg ne szégyenüljenek /érettem * akik téged keresnek, Izrael /Istene.

Mert éretted szenvedtem a gyalá/zatot, * és elborítja a szégyen /arcomat.

Idegenné lettem testvére/imnek, * és anyám fiainál mint a /jövevény.

Mert a te házadért való buzgóság megemésztett /engem, * és a te

szidalmazóidnak gyalázásai reám /hullottak.

Elrejtettem lelkemet a böjtö/lésbe, * és gyalázatomma lett az is /nékem.

Öltözetemet szőrzsákra /cseréltem, * és szóbeszéd lettem mindnyá/juknál.

Ellenem beszéltek, akik a kapuban /ültek, * és rólam énekeltek, akik borukat /itták.

Én pedig tehozzád imádkoztam, /Uram, ** mert ideje a megkegyelmezésnek, ó /Istenem! **Ant.**

II.

A te irgalmad nagyságában hallgass meg /engem, * kegyelmednek hűsége /szerint.

Ments ki engem a sárból, hogy belé ne süllyedjek, + szabadíts meg engem azoktól, kik engem /gyűlölnék, * szabadíts ki a vizek /mélyéből.

El ne borítson a víznek árja, + el ne nyeljen engem a /mélység * s ne rekessen be az örvény /szája.

Hallgass meg engem, Uram, mert szelíd a te /irgalmad, * könyörületednek sokasága szerint tekints /reám.

És el ne fordítsd gyermekedtől a te /arcodat, * háborgatnak engem, azért sietve hallgass meg /engem!

Fordítsd figyelmedet az én lelkemre és mentsd /meg azt, * ellenségeim közül ragadj ki /engem!

Te tudod szégyenemet és gyaláza/tomat, * és megszégyenülésemet /látod.

Színed előtt vannak mind, akik gyötörnek /engem, * a gyalázat megtörte szívemet és /lankadok.

Kerestem, aki velem együtt szenvedjen, és /nem volt, * aki megvigasztalna, és nem ta/láltam.

És epét adtak nekem ele/delül, ** és szomjúságomban ecettel itattak /engem. **Ant.**

III.

Én szegény vagyok és tele fájda/lommal, * de a te szabadításod, Isten, fölemel /engem.

Dicsérem az Isten nevét /énekkal, * és magasztalom őt dicsé/rettel.

KYRIE PUERORUM (Litánia a Keresztrefeszítetthez)

Kir-je e-lei-son. Krisz-te e-lei-son. Kir-je e-lei-son.

Jé-zus Krisz-tus, ki el-jöt-tél, hogy é-ret-tünk szen-vedj:

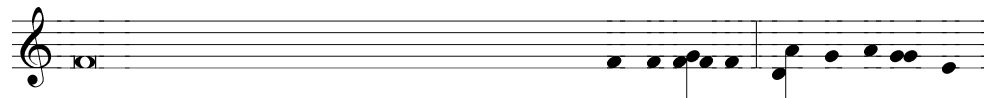
H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk! Urunk, Krisztus engedelmes volt egészen

a ha-lá-lig. **Kir-je e-lei-son.** stb. Ki prófétaival szóval kinyilatkoztattad:

ha-lá-lod-dá le-szek ó, Ha-lál! **H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk!**

Urunk, Krisztus engedelmes volt egészen a ha-lá-lig. **Kir-je e-lei-son.** stb.

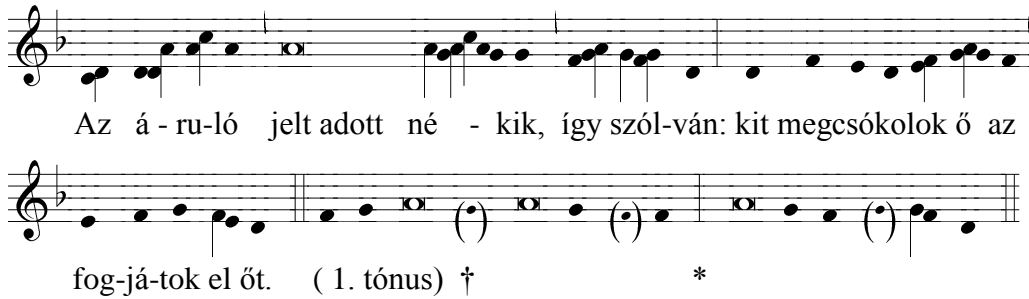
Ki a kereszten ki-tárt ka-rok-kal min-den századokat magad-hoz von-tál:

H: U-ram, ir-gal-mazz né-künk!

BENEDICTUS (Zakariás hálaéneke)

A Benedictus éneklése közben a ministránsok eloltják a templom oltárain lévő gyertyákat is, majd egyikük a triangulumról leemeli a 15. gyertyát, s az ének végéig a nép felé fordulva kezében tartja.

Az á - ru - ló jelt adott né - kik, így szól - ván: kit megcsókolkok ő az
fog - já - tok el őt. (1. tónus) † *

A BENEDICTUS-t keresztvetéssel kezdjük, minden versét iníciummal énekeljük!

†Áldott az Úr, Izraelnek /Istene, *mert meglátogatta és megváltotta az ő /népét.
És fölemelte nekünk az üdvösség /erejét, * Dávidnak, az ő szolgájának
/házában.

Miképpen megmondotta szentjeinek ajka /által, * prófétái által, kik kezdettől
fogva /voltak.

Hogy szabadulást ad a mi ellensége/inktől, * és mindazok kezéből, kik
gyűlölnek /minket.

Hogy irgalmasságot cselekszik atyá/inkkal, * és megemlékezik szent
szövetségéről.

Az esküvéről, mellyel megesküdött atyánknak, Ábra/hámnak, * hogy megadja
/nékünk.

Hogy megszabadulván az ellenség /kezéből, * félelem nélkül szolgáljunk /néki.
Szentségben és igazságban az ő színe /előtt, * életünknek minden /napján.

És te, gyermek, a Magasságbelinek prófétája /leszel, * mert az Úr orcája előtt
mégy, elkészíteni az ő /utait.

Hogy az üdvösség ismeretét megadja az ő /népének, * bűneiknek bocsána/tára.
A mi Istenünk irgalmának mélységei /által, * mivel meglátogatott minket a
magasságból /támadó.

Hogy megvilágosítsa azokat, kik a sötétségben és a halál árnyékában /ülnek, *
és lépteinket a békességnek útjára iga/zítsa. *Ant.*

Az antifóna megismétlése közben a templom valamennyi világítását eloltják. A ministránsok a triangulum utolsó gyertyájával megindulnak az oltár felé. A szentélybe érve a gyertyát az oltár mögött vagy a sekrestyében - égve - elrejtik, majd az oltárt körbevéve letérdelnek. A szólóénekesek előrelépnek a szentély bejáratáig, és ott megállnak. A szólólisták kivételével valamennyien letérdelünk, s kezdődik ősi magyar liturgikus szokás szerint a Kyrie Puerorum.

És kedvesebb lesz ez Istennek, mint az állat/áldozat, * kedvesebb, mint borjak
és ökrök feláldozása.

Lássák a szegények és vigad/janak, * keressétek az Istent, és él a ti /lelketek.

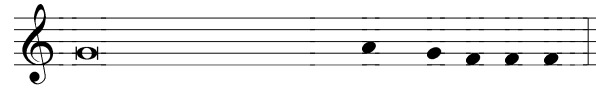
Mert meghallgatta az Úr a szegé/nyeket, * és nem utálta meg az ő /foglyait.

Dicsérjék őt az ég és a /föld, * a tenger és mindaz, ami bennük /mozog.

Mert az Isten megszabadítja Sion, + és felépül Júda minden /városa, * benne
lakik a nép és birto/kolja.

Megöröklük azt az ő szolgáinak ivadé/kai, *' és akik szeretik az Úr nevét, azok
laknak /benne. *Ant.*

VERZIKULUS

E: Az ember, aki a kenye-re - met et-te.

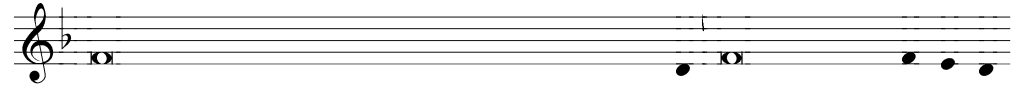
H: Fölemelte sar - kát el-le-nem.

OLVASMÁNY JEREMIÁS SIRALMAI 1, 1- 4. 8. 12. / 4, 1. / 2, 8.9.14. / 4,6 / Óz 14,2

Jeremiás próféta siralma a szent város pusztulásáról. Benne az Egyház gyásza és az emberiség bukása fölötti fájdalom jut kifejezésre. Az olvasmány címe után leülünk, majd énekkel felelünk. A responzorium (és a következő olvasmányokat követő responzóriumok) éneklése közben a ministránsok ismét eloltanak mindkét oldalról egy-egy gyertyát a triangulumon.

Kezdődnek Jeremiás prófétának si - ral - ma - i. És lőn minekutána

fogságba jutott Izrael, és Jeruzsálem elpusztu - la, leült Jeremiás prófé - ta

sír - ván, és siratta Jeruzsálemet nagy siratással, és fohászkodván keserves

szív - vel mon - dá. A - lef. Mint ül özvegyként magában a né - pes vá - ros,

és adófizetővé lett a tartományoknak feje. Beth! Sírva sír éjjel

és orcáján folynak könnyei, nincs, a ki megvigasztalja őt, és barátai

ellenségek-ké lettek. Ghimel. Kivándorolt Júda a nyomorgratás

és a robot miatt, a pogányok között lakik, és nem talál nyugodalmat.

Da-leth. Gyászolnak Sion ösvényei, mert nincs ki az ünnepre jönne,

rommá lettek kapui, és papjai sírnak. Heth. Nagy volt Jeruzsálem

vétke, azért lett bujdosóvá, akik dicsérték, most megvetik és ő elfordul

sírva. La-med. Ó, ti mindnyájan, akik átmentek az úton, figyeljete

ide és lássatok: van-e még olyan fájdalom, mint az én fájdalomam?

Mert ismerem az én gonoszágomat, * és szemem előtt van az én bűnöm min/denkor.

Ellened, csak te ellened /vétkeztem, * és gonosz cselekedtem a te színed /előtt. Hogy igaznak találtassál beszéd/dedben, * és győzedelmesnek ítéled/tedben. Mert íme, már gonoszágban fogantattam, * és bűnben fogadott engem /anyám.

Pedig te a szívnek igazságát /szeretted, * és bölcsességednek titkait kinyilatkoztattad /nékem.

Hints meg engem izsóppal, és megtisz/tulok, * moss meg engem, és a hónál fehérebb /leszek.

Engedd, hogy örömet és vigasságot /halljak, * hogy örvendezzenek megalázott csont/jaim.

Fordítsd el orcádat bűne/imtől, * és töröld el minden gonoszágomat.

Tiszta szívet teremts bennem, ó /Isten, * és az igaz lelket újítsd meg ben/sőmben!

Ne vess el engem orcád /elől, * és szent lelkedet ne vond meg /tőlem.

Add vissza nekem a te üdvösséged /örömét, * és készséges lélekkel erősíts meg /engem!

Hadd tanítsam meg a bűnösöket a te uta/ídra, * és az istentelenek majd megtérnek /hozzád.

Szabadíts meg engem a vértől, Isten, én üdvösségemnek /Istene, * és nyelvem magasztalni fogja igazság/godat.

Uram, nyisd meg ajka/imat, * és szám a te dicséretedet hir/deti.

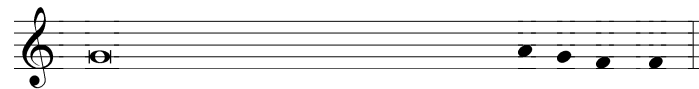
Mert nem az áldozatban gyönyör/ködöl, * és hiába hozok égőáldozatot, nincsen az tetszé/sedre.

A töredelmes lélek az Istennek tetsző /áldozat, * a megtört és alázatos szívet, ó Isten, meg nem /veted.

Cselekedj kegyesen, Uram, Sionnal jóakarated /szerint, * hogy megépüljenek Jeruzsálemnek fa/lai.

Akkor elfogadod az igazság áldozatát, + az ajándékokat és az égőáldozatot, * akkor visznek majd oltárodra áldozati ál/latot. **Ant.**

VERZIKULUS

E: Saját Fiát nem kímél - te az Is-ten.

N: De értünk, mindnyájunkért kínhál-ra ad-ta.

És azért kell, miképpen a népért, úgy önmagáért is áldozatot bemutatnia a bűnökért. És senki sem veszi magának e tisztet, / csak az akit az Isten meghív, // mint egykor Áront. Úgy Krisztus sem maga dicsőítette meg önmagát azzal, hogy főpap legyen, hanem az, aki így szólt hozzá: // „ Én fiam vagy te, én ma szültelek téged. ” Miként más helyen is mondja: // „ Pap vagy te mindörökké, Melkizedek rendje szerint. ” Ő testének napjaiban nagy kiáltással és könnyhullatásokkal könyörgött, - bemutatván esedezéseit annak, / aki megszabadította őt a haláltól, // és meghallgattatott az ő istentisztelete miatt. Ámbár ő Isten fia volt, - megtanulta az engedelmességet abból, amit szenvedett, / és beteljesítve művét, // örök üdvösségnek oka lett mindazok számára, akik engedelmeskednek neki.

Ez az Isten igéje

RESPONZÓRIUM: ECCE VIDIMUS (előző dallamra)

E: Íme, látjuk ő drága személyét, / elveszítve minden ékességét,
sok sebekkel csúfított szent testét, / bűnösöknek nagy kegyetlenségét.

E: Ez a Jézus, ki a bűnt viseli, / megkínztatik, helyettünk szenved.

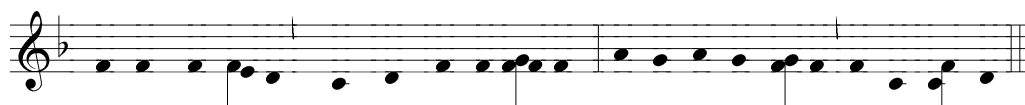
H: BETEGSÉGE A MI GYÓGYULÁSUNK,
RÚT HALÁLA LEGYŐZI HALÁLUNK.

E: Fájdalmunkat helyettünk hordozza, / adósságunk testében lerója.

H: BETEGSÉGE A MI GYÓGYULÁSUNK,
RÚT HALÁLA LEGYŐZI HALÁLUNK.

Ezután a pap két-három perces dogmatikus bevezető elmélkedést mondhat a Laudes antifónájához és zsoltárához.

PRO LAUDIBUS

Föl-ál-doz-ta-tott, mert ő így a-kar-ta, a mi bű-ne-in-ket ő hor-doza

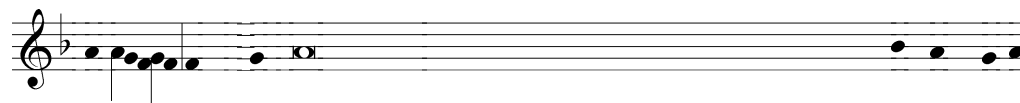
(2. t.) † *

50. zsoltár

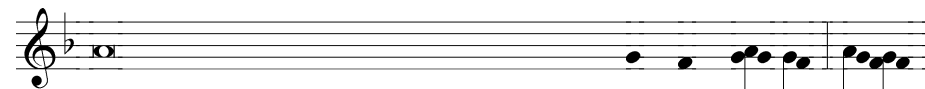
Könyörülj rajtam, /Isten * a te nagy irgalmasságod /szerint.

És a te könyörületednek sokasága /szerint * töröld el az én gonoszsa/gomat!

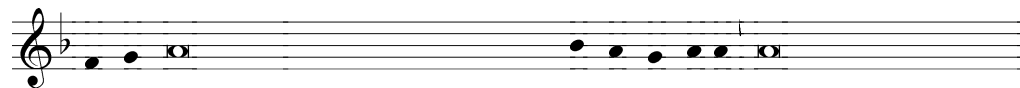
Moss meg engem teljességgel az én gonoszsa/gomból, * bűnömből tisztíts meg /engem.

A-lef. Jaj, mint meghomályosodott az arany, és megváltozott fénylő színe

szétszóródva hevernek a szentély kövei min-den út- cán. Heth.

Elhatározta az Úr, hogy rommá teszi Si-on fa- la-it, leomlottak kőfalai,

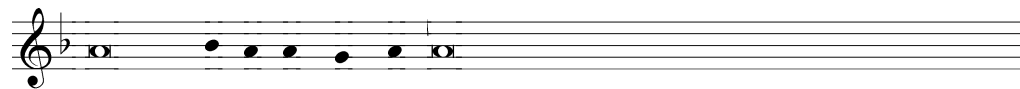
és bás-tyá- i sír-nak. Teth. Föld-re omlottak kapui, elpusztultak zárjai,

és főembereit a pogányok elhurcolták, nincs már törvény és prófétái

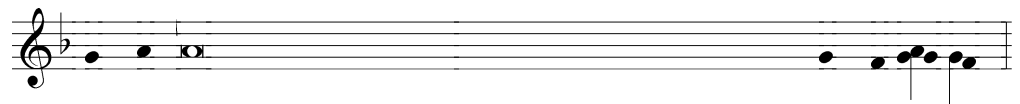
nem kapnak láto-mást az Úr- tól. Nun. Mivel prófétáid ámitottak téged,

és hazug i-gé- ket szól- tak, nem tárták föl vétkeidet, és nem intettek

meg-té-rés-re. Vau. Nagyobb volt népem fiainak vétke, mint Szodoma

bű- ne, melyet egy pillantás alatt semmivé tett az Úrnak bün-te-té- se.

Je-ru-zsá-lem, Je- ru- zsá-lem, térj meg a te Uradhoz, Is- te- ned-hez!

RESPONZÓRIUM: IN MONTE OLIVETI (ad notam D.U. 68)

E: Magas hegyén, ím, az Olajfáknak, / imádságot mondott szent Atyjának:

Hogyha volna lehetsége annak, / hogy pohara távozzék kínomnak.

E: Bár a lélek készen a halálra, / de a testnek nagy a gyarlósága.

H: LEGYEN ATYÁM , AHOGY TE AKAROD, /
TELJESEDJÉK TE SZENT AKARATOD.

E: Barátaim, velem virrasszatok, / kísértésbe hogy ti ne jussatok.

H: LEGYEN ATYÁM , AHOGY TE AKAROD, /
TELJESEDJÉK TE SZENT AKARATOD.

OLVASMÁNY Aranyszájú Szent János nagycsütörtöki beszédeiből

Akkor Júdás elment hozzájuk – mondja az evangélista. Nem azért ment el, mert a főpapok hívták, hanem elment saját akaratából. Kicsoda? Egy a tizenkettő közül. Hetven tanítvány volt, de azokra nem bízta Jézus ennyire legbensőbb dolgait. Az apostolok testülete: mintegy a király legbizalmasabb embereinek csapata. Ebből a közösségből ment el Júdás. Júdás, az iskarióti – folytatja az evangélium. De minek mondod nekem hazáját? Ó, bár ő magáról sem kellene tudnom!

És Júdás így szólt a főpapokhoz: mennyit akartok nekem adni, hogy átadjam nektek őt? Ó, e bűnös szavak pökhendisége! Így tanított téged a Mester a gazdagság megvetésére?! Ó, vérszomjas szavak! Mondj legalább valami mentséget az árulásra! Elszemtelenedtél, mert hatalmat adott neked a démonok fölött, hatalmat, hogy betegeket gyógyíts és hogy halottakat életre támassz? Ó, felülmúlhatatlan kevélység szavai! Elárulod azt, aki mindent megőriz, aki a démonoknak parancsol, akinek a tenger is engedelmeskedik, akinek hatalma alá van vetve minden hatalom.

S miközben Júdás az árulásról tárgyal, az apostolok Jézustól azt kérdezik: Hol akarod, hogy elkészítsük neked a húsvéti lakomát? Nézd a tanítványokat – és nézd amazt a tanítványt! Emezek a lakoma elkészítésében szorgoskodnak, amaz pedig az Úr testével kereskedik.

A tanítványok elkészítették a húsvéti lakomát a zsidók szokása szerint. Azt a húsvéti lakomát viszont, amely a miénk, maga Krisztus készítette el. Azt mondja nekik: ez az én testem, mely értetek adatik. Ez az én vérem, mely sokakért kiontatik. Ó Krisztus irgalmassága – ó Júdás örültsége!

Krisztus táplálja Júdást, hogy Júdás eladja Krisztust! Krisztus neki nyújtja véré, a vért, melyet Júdás áruba bocsát! Krisztus felajánlja neki e vért a bűnök bocsánatára, ha Júdás mégsem akarna bűneiben megmaradni. Hiszen Júdás is részesedett az áldozat közösségében, neki is megmosta lábait Jézus – nincsen mentsége tehát gonosz indulatára.

Most tehát hív minket a elrendelt idő, hogy illő tisztelettel, kellő éberséggel közeledjünk a félelmetesen szent asztalhoz. Ne legyen köztünk egy Júdás sem ennél az asztalnál! Ne járuljon ide senki gonosz akarátú! Ne lappangjon a szívben semmi álnokság. Senki színlelő ne közelítsen ide, senki ne jöjjön képmutató szívvel. Legyen tiszta a lélek, tiszta a gondolat, mert tiszta az áldozat is!

A mi Urunk, aki földi testet öltött, most, amikor a földi testet szemünk elől elvenni és a mennyekbe fölvenni készült, e napon testének és vérének szentségét megszentelte, hogy ennek az örök áldozatnak emléke szüntelen köztünk éljen, kegyelem szerint pedig mindig jelenlevő maradjon. Amikor tehát e tisztelendő oltárhoz járulsz, a te Istenednek szent testét és vérére hittet nézzed, tisztelettel csodáld, lelkeddel érintsd, szíved kezével vegyed és egyed belső ízleléssel.

RESPONZÓRIUM: TRISTIS EST ANIMA MEA (előző dallamra)

E: Mindhalálig szomorú én lelkem, / félelemmel küszködik én szívem,

Legyetek itt, s velem virrasszatok, / a sereget mindjárt meglátjátok.

E: Körülvesznek s elfognak, mint latrot, / ti hűtlenül engem mind elhagytok.

H: ÉN PEDIGLEN MEGYEK A HALÁLRA, /
E VILÁGÉRT ÖRÖK ÁLDOZATRA

E: Itt az idő, el jött már az óra, / Júdás csókja Krisztust elárulja.

H: ÉN PEDIGLEN MEGYEK A HALÁLRA, /
E VILÁGÉRT ÖRÖK ÁLDOZATRA

OLVASMÁNY a Zsidókhöz írt levélből (Zsid 4, 14-5, 10)

Mivel oly nagy főpapunk van, aki az egeken áthatolt, / Jézus, az Istennek fia, // legyünk állhatatosak a hitvallásban. Mert nem olyan főpapunk van, aki ne szánakodhatnék erőtlenségeinken, / hanem olyan, aki kísértést szenvedett, // mindenben hasonló lett hozzánk a bűnön kívül. Járuljunk azért bizalommal a kegyelemnek trónusához, / hogy irgalmasságot nyerjünk, / és kegyelmet találjunk a szükséges időben. Mert minden főpap az emberek közül választatik, / és az emberekért rendeltetik az Istenhez tartozó ügyekben, // hogy ajándékokat és áldozatokat mutasson be a bűnökért. Aki képes együtterezni a tudatlanokkal és a tévelygőkkel, //mert maga is körül van véve gyengeséggel.